

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

Poświęcone
MIEJSCU

КВИТАЦИЯ

Organ polityczny, Społeczny, Ekonomiczny i Literacki
DĄBROWSKIEGO * Cena 3 kop.

EMA PREMI
miejsce
Polskie
Półrocznik
Wartości
Wieloletnie

Отпечатанный без предвара-
тельной цензуры № 74 газеты

Representantem
na Sosnowiec i 2
Białostaw Stańczyk

„Goniec Częstochowski” заключающий
в себя печать лист

W tes

доставляет по мнѣ въ канцелярію.

Oddział I
Oddział II

1909 r.

Подписеймейстеръ
города Ченстохова

W Częstochowie Al. II Nr. 38, telefon Nr. 50, stryżynke
Przyjmuję
artykuły, nie oznaczone i goty cen, honorarjów redakcyj.
Ważności w Częstochowie przyjmują wyjątko kuznarze
Bowa 8, Dom Handlowy I i R. Metel i S-ka Krad, Prsed. 58.
Boska W. I. R. Metel i S-ka. Biuro ogłoszeń I. Buchweitz,
M. Stańczyk, ul. Targowa Nr. 5.

CENA OGŁOSZEŃ
Za jedno wiersz lub jego miejsce na
1-szej stronie 30 k. na 10-jej 10 k.
Wyjątki: Nekrologie za wiersz 20 k.
Zmniejszenie za wiersz 50 kop. Ogłoszenia
drobne po 3 kop. na wyraz.

Przenumerata i sprzedaż „Gonia Częstochow-
w Dąbrowie p. Jan Dziekan, ulica Dębinki
przy stacji D. Z. W. W. dom Szpigelmans.

Przenumeratę na „Gonia Częstochowski”
ogłoszenia w Rakowie przyjmuje
pan Leon Piotrowski.

Kinematograficzne przedstawienie
Zmiana programu
DWA RAZY w tygodniu.

14 wieczór, w niedziele i święta od 3 po pol.
Wid w Moskwie 19 Stycznia 1909 r.; Zaspal oczy (komicz.)
Pan. dramat. Oddział III. Na drodze do Szwajcarii; Osieł
w kol.; Wet za wet (komicz.)
Krola Edwarda VII od Berlina i Olive; Kromwel.
50 kop., drugie miejsce 30 kop. Krzesło w łczy po 50 kop. Gale-
sczynie i żelnieznie placu połow.

„A”
włącznie
skrutaoh (bar. kom.);
z życia Indian; 6) Pa-
na na morzu;
złot Wilbura Wrighta
zagrodę kinową.

powstał w r. 1873. Jest to dowód, że koore-
nacja kredytowa w ostatnich 10 latach bardzo
silnie się rozwinęła i szybko doszedł do cyfr,
dość poważnych, skoro wymienione 150 To-
warzystw już w początku roku 1907 miały wła-
snego kapitału (udziałowego) rubli 3,599,830,
rezerwowego 296,819 i na lokacji procentowej
9,148,518 rb., a więc razem rozporządzają sumą
13,044,662 rb.
Od r. 1907, oczywiście, i liczba i kapitał
Towarzystw, musiały wzrosnąć.

wych, ale nie słyszeliśmy o tem, aby komisja
świeższe dane ogłosiła.

Tabela, o której mówimy, obejmuje 150
Towarzystw; najwięcej, bo 80, jest ich w gu-
berni warszawskiej, ale włącznie z 4 warszaw-
skimi i 2 na Pradze. Z kolei następuję gub.
piotrkowska, posiadająca 25 towarzystw, w tem
4 w Łodzi. W gub. kaliskiej jest 23, w lubel-
skiej 20, w płockiej 17, w radomskiej 11, w
kieleckiej 8 i w łomżyńskiej 8, w siedleckiej 5,
w suwalskiej 3.

Rozumie się, że i zasobnością pierwsze
miejsca zajmują towarzystwa w gub. warszaw-
skiej. Kapitał Towarzystw uwidatnia następu-
jąca tabela:

Towarz.	liczba	udzia- lowy	zapa- sowy	loka- cje
warszawska	30	1,147,698	165,168	2,627,572
piotrkowska	25	998,042	43,535	2,486,998
lubelska	20	545,941	22,865	1,475,869
radomska	11	385,901	13,101	576,862
kaliska	23	262,378	10,655	750,754
kielecka	8	124,885	6,430	155,700
łomżyńska	6	73,427	5,450	191,712
siedlecka	5	59,903	1,987	121,299
płocka	17	56,681	25,881	702,918
suwalska	3	50,174	2,846	109,495
razem	150	3,599,820	296,819	9,148,518

W porządku tym pozorne anomalne
stanowisko zajmują Towarzystwa w płockiem;
przy niewielkim stosunkowo kapitale zaklado-
wym, który je stawia na przedostatnim miej-
scu, kapitał zapasowy mają znaczny, tak, iż w
tym względzie zajmują miejsce trzecie, zaś co
do lokacji procentowych, zajmują miejsce
piąte.

Cyfrы powyższe tłómaczą się tem, że w
płockiem jest dużo mniejszych Towarzystw
pożyczkowo-oszczędnościowych, typu instytucji
drobnego kredytu, które posiadają nieznaczny
kapitał własny, ale znaczne fundusze na loka-
cji. Dochodzi do takiego stosunku, że np. To-
warzystwo w Rypinie przy 6,000 rubli kapitału
ma na lokacji 114,160 rb., ale ma też 4,998 rb.
kapitału rezerwowego. Nie wzbudza to jednak
obawy, bo Towarzystwa w płockiem, mając w
p. Dzierżanowskim, z ramienia Banku państwa,
sumiennego i zyciowego, sprawie kooperacji
oddanego kontrolera, dobrze są prowadzone, a
przy niskich kosztach administracji szybko po-
większają kapitał rezerwy.

Prawie wszystkie towarzystwa, objęte ta-
belką powstały w ostatnich dziesięciu latach,
począwszy od r. 1899, zaledwie trzy datują egzy-
stencję swoją z roku 1898, a jedno, grójcekie,

Z kredytu Towarzystwa korzystały stosun-
kowo mało, miały bowiem w d. 1 stycznia
1907 r. pożyczonych z banków 309,853 rb., na-
tomiał złożonych w bankach 1,692,840 rb., czyli
przeszło 12 proc. kapitałów, które miały rozpo-
rządzały. Tylko 8 Towarzystw korzystało z po-
życzek, przekraczających 10,000 rb., mianow-
icie: turekie (w kalisziem), kielecki, chełmiń-
skie, nałęczowskie, siedliszczańskie, kilmontow-
skie, (na 45,450 rb. przy kapitale zakładowym
74,024 rb., a lokacjach 132,116 rb.), warszaw-
skie ziem. i drobn. handlu i grójcekie (na
57,182 rb., przy kapitale zakładowym 39,688
rb., poważnej rezerwie 14,826 rb. i lokacjach
12,142 rb.).

Towarzystwa w piotrkowskim, płockiem,
siedleckim i suwalskim korzystały tylko wy-
jątkowo i w minimalnych sumach z kredytu w
bankach; natomiast miały one złożone znaczne
sumy w bankach. Pierwsze miejsce zajmuje
piotrkowskie z saldem 750,227 rb. (w czem
Częstochowa 212,089 rb.), na drugim miejscu
Towarzystwa gub. warszawskiej z sumą 515,566
rubli i t. d.

Dla uzupełnienia cyfr statystycznych, do-
damy tu jeszcze liczbę członków i koszty admi-
nistracyjne wszystkich Towarzystw gubernij:

	liczba członków	wydatki administrac.
warszawska	28,859	142,511
piotrkowska	21,415	93,215
lubelska	14,888	49,085
płocka	12,643	15,661
radomska	7,914	25,814
kaliska	7,226	25,098
kielecka	4,047	12,285
łomżyńska	2,408	3,477
siedlecka	1,284	3,802
suwalska	1,445	4,380
razem	96,827	374,282

Nie można powiedzieć, aby cyfra 874,282
rb. na koszt 150 instytucji, rozporządzających
kapitałem przeszło 13 mil. rubli, była prze-
szadzona.

Ale koszty niektórych Towarzystw istot-
nie są bardzo niskie, gdy tymczasem w in-
nych, wobec charakteru Towarzystw, koszty
są za wysokie. Dobrym przykładem przyswie-
cają Towarzystwa w płockiem.

Jeden jest ciemny punkt w działalności
Towarzystw, mianowicie wysokość procentów,
która przeważnie jest pobieraną w rozmiarze
8—10 od sta. Naszem zdaniem, i procent, pla-
cony przez Towarzystwa, dochodząc do 7, jest
za wysoki, ale różnica pomiędzy płaconym a
pobieranym jest za wielka. Mamy nadzieję,
że się to rychło zmieni, gdy Towarzystwa

Lekarz dentysta Grejniec
przyjmuje codziennie od 10 rano do 1 i od
2 do 7 po południu.
Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztucz-
ne bez podniebienia na kauczuku i w złocie.
Al. II № 10, dom p. Rajcherowej, gdzie
skład apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

Zatwierdzona przez Urząd Lekarski.
Lecznica chorób zębów i jamy
ustnej
Marjana PUCHALSKIEGO
II-ga Al. II № 26, róg Teatralnej
(nad Apteką W-go Długosza).
Operacje dentystyczne, leczenie, plombowanie
i zęby sztuczne.
Podług takę.
Rozcięcie 30 kop. wyjęcie zęba 50 kop.

Lekarz Dentysta Artur Broniatowski
przyjmuje codziennie od 11 do 1 i od 3—7 po pol.
Al. II № 8, Oficerski Piętro, dom p. Rygockiej.
Choroby zębów i jamy ustnej. Plomby. Zęby sztuczne bez
podniebienia na kauczuku i w złocie.

Oko-Parlin Dentysta
Teatralna № 13,
przyjmuje codziennie od 10 rano do 1 i od
2 do 6 po połud. Wprawia zęby sztuczne na
złocie bez podniebienia,
oraz przyjmuje niezamoczonych od 9 do 10 rano
bezpłatnie.

Kooperacja kredytowa.
—(o)—
Organ Stowarzyszeń kooperacyjno spoży-
czych, znany dwutygodnik „Spółem”, dołączyl
do ostatniego numeru (8-go) ciekawą tabelkę,
zawierającą dane statystyczne, dotyczące To-
warzystw kredytowych i pożyczkowo-oszczędno-
ściowych w Królestwie Polskiem. Dane są o
parte na bilansach tych instytucji kredytowych
z dnia 1 stycznia r. 1907, nie są tedy zupełnie
świeże. Ale świeższych nie mamy. Istnieje
prawdnie komisja współdziałca przy Towa-
rzystwie przemysłu i handlu, zajmująca się
sprawami kooperacyjnych instytucji kredyto-

RYDZEWSKI i S-ka
Biuro Techniczne w Częstochowie. Teatralna 13.

Przy biurze został otwarty skład węgla z kopalni „Hrabia
Renard”, który sprzedaje węgiel na pudy po kop. 17½
z dostawą do domów.

Wzrosty w: pomniki, figury, porcelany, obrazy, roboty przy budowach sześcioroż, jako też i każde roboty w zakresie szlachetstwa wobra-
dzące, od najwycieńszych do najwzrostniejszych pod względem artystycznym wykonania, są wyszklidz k
owych i szlachet-
nych prima materiałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty szklarskie. Zakład podejmam
się wykonywać roboty w metalosciachach niośdociących iafawpado, swydzki kosztorys, ka. kszd. 30

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarski
Kruszyński i Proszowski w Częstochowie.

brał udział i był współuczestnikiem rewolucyjnej działalności terrorystycznej partii socjal-rewolucjonistów.

Następnie, rozważawszy szczegółowo, którzy z posterów urzędników departamentu policji, poczynając od r. 1860. byli prowokatorami, — dochodził Pokrowskiej II do wniosku, iż prowokacja została przyjęta przez rząd rosyjski za system.

Jeśli Stołypiń czuje się bezpiecznym poza plecami Azeffa, to przecież może się czuć bezpiecznym tam dotąd i o tyle tylko, o ile wia strajający (śmiech na prawicy, dzwonek przesa).

Rząd oczywiście — ciągnie dalej Pokrowskiej — nie odpowie nam na nasze zapytanie. Nie chce, ani nie będzie umiał odpowiedzieć, lecz nawet najbiedniejszymi frazesami nie zaspokoić pod tym względem opinii kraju. Lecz rząd nie może wyrzec się azyjackich sposobów postępowania ani działalności prowokatorskiej, gdyż jest po kanibalisku krwiożerczości (śmiech w centrum i na prawicy), by zaś mógł przestać być takim — jedną ma tylko drogę: zginąć (lewica klaszcze, prawica syka).

Zgłoszony został wniosek zamknięcia listy zapisów. Zapisanych do głosu jest 54. Listę zapisów zamknięto. Referent hr. Bobrinskij II zapytuje, czy Duma może rozważać dokumenty monarchobójców.

Sauszkow doradza, by jąc się pracy ustawodawczej, interpelacji zaś wogóle poniechać. Pietrow III, Wołkow, Mołowłow, Zacharjew, Syrtianow, Łukaszin, Ażdemow, Kropotow, Kuzniecowa — nieobecni. Prezes wywołuje: poseł Rodiczew ma głos. Puryckiewicz z miejsca: Rodiczew jest w sali. Rodiczew zamiast podejść do mównicy, udaje się spieszenie ku wyjściu (na lewicy śmiech, buczce oklaski).

Lawy lewicy prawie puste. Kropiński wnosi o zamknięcie rozpraw. Prezes poddaje wniosek pod głosowanie (hałas, śmiech, członkowie lewicy spieszą na miejsca). Prezes ogłasza przerwę pogodziną — g. 9 m. 45. Posiedzenie wznowiono o g. 1 m. 21.

Po mowie Pergamenta zabrał głos prezes ministrów Stołypiń.

Mowa Stołypiń.

Rząd zawsze starał się o zaprowadzenie porządku, pozwalającego ludności na oddanie się pracy w spokoju i o unikanie starć z anarchją, która stara się osłabić organizm państwowy. Rząd otwarcie musi oświadczyć że za prowokatora uważa tylko tego, kto sam, poważszy inicjatywę przestępstwa, wciąga do niego osoby trzecie, które wstępują na tę drogę przezeń zachęcane (głosy z lewej: prawda). Nie każdy więc agent policyjny albo rewolucjonista, świadczący przed sądem lub policją uważa się za prowokatora. Ten, tylko — kto dla osobistych widoków wciąga do rewolucji osoby dotychczas jej obce. Azeffa ani bronię ani oskarżam, jest on takim, jak wielu innych, a teraz autorowie interpelacji przypisują mu jakieś cechy legendarne, zaczerpnięte częściowo z artykułów „Nowego Wręmię” począwszy ze źródeł rewolucyjnych. Jedno i drugie źródło błędne.

Departament policji ma o nim dane następujące: w 1892 r. należał do s. d. w Jekaterynosławiu, potem zagranicą przystępuje do s. r. następnie w 1902 r. zalicza się do Moskiewskiej organizacji rewolucyjnej. Był on w stosunkach z Gerszunim, Göttem, Wiktorowem, Czernowem i wogóle działaczami rewolucji. Wiadomości te pochodzą od samego Azeffa.

W roku 1905, będąc zagranicą, Azeff zaczął komunikować się z departamentem policji, w którym Raskowski kierował działaniem politycznym. Kiedy w partii zaczęto podejrzewać zdradę, Azeff na pewien czas zapraszczał swych stosunków z policją, potem wracał do nich. Wbrew twierdzeniu posła Pergamenta nikt z osób urzędowych nie był do zamachów terrorystycznych zamierzany, co stwierdza też komunikat urzędowy.

W dalszym ciągu prezes ministrów omawia wspomniany w interpelacji udział Azeffa, bądź to bezpośredni, bądź pośredni w zamachach na sekretarza stanu Plehwoego, Wielkiego Księcia Sergiusza Aleksandrowicza, generała Trepowa, generała Nieplajewa w Sewastopolu i gubernatora Bogdanowicza w Ufie. Gdzie znajdował się Azeff w tym czasie, wiemy dotąd: jeździł do Ufy w celu spotkania się z bratem Sazanowa, potem był w Petersburgu, gdzie wykrył, iż nieznanym, który zginął podczas wybuchu bomb w hotelu „du Nord” był niejaki Pokolifow, i że ten miał współników w Odessie i Połtawie. Następnie jeździł Azeff do Odessy, skąd urzędowo zamierzony zamachu na Plehwoego. W połowie lipca jest Azeff w Wiedniu i od tej pory dostarcza departamentowi wiele cennych wiadomości. O tem, żeby w zabójstwach naprz. Wielkiego Księcia Sergiusza Aleksandrowicza brał udział Azeff — nie znajdujemy śladu w żadnej nielegalnej lte-

raturze. Wiemy że zamach ten organizowali: Borys Sawinkow, Roza Brylant i Kalajew, który go dokonał.

Tak samo w wykrytym przez Tatarowa zamachu na generała Trepowa wiemy od Tatarowa wszystkie imiona, a niema między nimi Azeffa.

Natomiast Azeff uprzęda w tym samym czasie o przedsięwziętym zamachu na generała Kleigelsa w Kijowie. W roku 1906, kiedy Azeff stał się członkiem władz centralnych bojówki, zaden jej zamach się nie udaje. Prawdźnie wykrywa on zamach na ministra spraw wewnętrznych Durnowa, na admirała Dubasowa; pomaga do wysiedlenia winnych rabunku w Fonarumy zauku oraz zabójstw generała Mienna, wojennego prokuratora generała Pawłowa, hr. Ignatiewa, von der Launitza i Maksymowskiego. Jeśli się te zabójstwa udały, to tylko dlatego, że były przedsięwzięte przez organizacje działające na własną rękę i Azeff o nich nie wiedział.

Nie bronię więc Azeffa wcale, ale z tego co wiemy do dziś, nie widać, żeby brał udział w zamachach. (Dokoń. nastąpi.)

W przededniu wojny.

Wiedeń 25. Wiadomości z Paryża, Rzymu i Petersburga o położeniu międzynarodowym zabarwione są najwyższym pesymizmem.

Dzienniki londyńskie utrzymują, że Europa znajduje się w przededniu wojny, która z początku będzie miała charakter lokalny, ale później może przybrać większe rozmiary.

Poważne polityczne i finansowe kłopoty w Wiedniu pomimo to wszystko ciągle jeszcze wierzą, że pokój będzie utrzymany.

Wiedeń 25 TAP. Usposobienie prasy wiedeńskiej jest bardzo spokojne, giełda atoli była słaba, poprawiła się pod wrażeniem wiadomości, iż Austria zaproponowała Serbji kolej żelazną. Prasa budapeszteńska zapatrjuje się bardzo pesymistycznie.

Na poczcie, telegrafii i telefonach zaprowadzono cenzurę wojskową, wszystkie gazety zajmują się tym faktem.

Większość gazet węgierskich, zapewnia, że mobilizacja jest kwestją rozstrzygniętą.

Belgrad 25 TAP. Zamierzają tu urządzić sknpszczyne owasja na posiedzeniu jutrzejszym, gdy Nowakowicz zakomunikuje w imieniu rządu, że kłota polityczne są zdania, iż kwestja austro-serbska powinna być rozstrzygnięta szybko, w przeciwnym razie nieuniknione jest zbrojne starcie z Austriją.

Berlin 25 TAP. Głosy twierdzą, iż konieczna jest interwencja Niemiec w sprawie Austrii, albowiem Austria sama wywołała niebezpieczeństwo przez aneksję Bośni. Niemcy pewiny pośredniczyć między Rosją a polityką naddunajską, ale nie na korzyść tego drugiego mocarstwa, lecz na korzyść pokoju, starając się jednak uniknąć niebezpieczeństwa wiąznięcia do wojny z Rosją z powodu kwestji bałkańskiej.

Telegramy.

Wizyta Ferdynanda w Petersburgu.
Petersburg, 25. Wczoraj car bułgarski Ferdynand złożył wizytę Wielkim Książętom, Wielkim Księżnom, ministrom: spraw zagranicznych, Dworu, wielkiemu marszałkowi Dworu, ks. Dolgorukiemu. Carowi Ferdynandowi pomiedzy innymi złożyli wizyty: ministrowie spraw zagranicznych i Dworu, wielki marszałek Dworu, ks. Dolgorukij, członkowie ciała dyplomatycznego, prezes Dumy, komendanci petersburski, peterhofski, naczelnik m. Petersburga i inni.

Sprawa Puryckiewicza.
Petersburg 25 TAP. Sąd pokoju rozważał sprawę Puryckiewicza o obrazę piśmiennia pani Płosowowej. Sąd skazał Puryckiewicza na miesiąc aresztu bez azylu na grzywnę. Płosowowa bronił aw. prays. Grusenberga, Puryckiewicza — mieszczczyła nięgorodzki.

Zawieje.
Kijów 26 TAP. Na wszystkich liniach kolej połudn.-zachodnich przywrócono normalny ruch pasażerski i towarowy. Zauważono na kolei elizawetgradzkiej w śniegu zwłoki majstra kolejowego.

Trzęsienie ziemi.
Kostantynopol 26 TAP. Z Kadalissolu donoszą, że podczas trzęsienia ziemi zginęło 87 osób, raniono 18, zniszczone 1500 domów.

Stanowisko mocarstw w wojnie.
Białogród, 25. Stanowisko Rosji wywołało tutaj wielką radę i uważane jest za dowód zwycięstwa idąc w zszesłowiński.

Białogród, 25. „Stampa” donosi, że mocarstwa zamierzają zatarg austro-serbski oddać pod rozstrzygnięcie sądu rozjemczego. „Politika” natomiast oświadcza, że Serbja nie uzna postanowień sądu rozjemczego, ani konferencji.

Co mówi Prus?

Warto niekiedy posłuchać, co mówi stary przyjaciel... A przyjaciel to wypróbowany, szczerzy... Bolesław Prus na łamach „Tygodnika Ilustrowanego” zabrał głos w sprawach polityki bieżącej. Mówi o Kole polskiem, p. Dmowski i Dumie.

„Dotychczasową naszą politykę w okresie konstytucji rosyjskiej — pisze Prus — można zdefiniować paroma wyrazami: na zewnątrz klęska, klęska i klęska, na wewnątrz chaos, chaos i chaos...”

I wykazawszy długi szereg błędów politycznych, które nie były posłowie, ile społeczeństwo nasze całe popełniło, daje przykłady charakterliwych objawów, wypływających zarówno z niedoświadczenia politycznego, jak nacjonalizmu i nieuczciwego postępowania partji względem partji — pisze:

„Ostatecznym rezultatem wszystkich tych zjawisk chorobliwych jest — upadek ducha w narodzie. Najwięksi optymiści z przed lat dwu dziś już w nic nie wierzą; ani w autonomię, ani w konstytucję, ani nawet w to, że kiedyś skończą się stany wyjątkowe i powoli, stopniowo zapanują stosunki, oparte nie na samowoli biurokratycznej, ale na prawie.

„Skąd pochodził nasz zewnętrzna niemoc i rozstrój wewnętrzny? Z przyczyni bardzo na pozór małych, nie umieliśmy dobrze sformułować naszych dalszych celów politycznych, nie umieliśmy zostawić sobie programu na czas obecnego i nie znaleźliśmy ludzi, którzy potrafiliby go wykonać, jeżeli nie w sposób genialny, o co trudno, to choćby rozsądny i przyzwyciężony, co jest bez porównania łatwiejsze.”

Krytykując dalej politykę w dążeniu do osiągnięcia dalszego celu politycznego u nas, którym jest autonomia Królestwa, Prus twierdzi, że ów cel

„nie tylko został źle sformułowany, lecz w dodatku jego autorowie zapomnieli o pewnej zasadniczej prawdzie. Że każda reforma, jako całość organizacyjna, musi się rozwinąć, rozrastać stopniowo, że kto chce przejść tysiąc kroków, musi najpierw przejść pięćset... sto... pięćdziesiąt, trzy i dwa...”

Zamiast czynić owe pierwsze kroki, t. j. mówić o rzeczach praktycznych, ludzie upajali się własnymi marzeniami...

Tymczasem: „Najpotężniejszą władzą ducha ludzkiego jest niewątpliwie — twórczość, ale twórczość porządnie, naprawdę coś tworząca. Do tego jednak, obok fantazji, potrzebna jest inna władza, mianowicie: krytycyzm, który każdy choćby najpękniejszy utwór fantazji poddaje rozważdnie i pyta: czy to jest prawda, czy to jest wykonane? czy mamy środki? czy przedtem nie należy zrobić jeszcze czegoś innego i tak dalej.”

Prus twierdzi, że tej krytyki nie było, a nie mogło jej być, gdyż naradzała się osobno każda partja, złożona z ludzi mniej więcej jednokowo myślących.

Tu Prus wymienia szereg osobistości z różnych obozów, które należało między innymi zawezwać do narad nad programem, nad najbliższymi zadaniami polskich posłów.

I w końcu Prus zapytuje: „Co robić dzisiaj? „Przeleżyszkciem — radzi — cofnąć się do gruntu naszego porozumienia z przedstawicielami wszystkich stronnictw, do tego, co należało zrobić od początku.”

Różne.

Testament Joana Kronsztackiego. Władze policyjne Kronsztaut złożyły ministrowi spraw wewnętrznych i prokuratorowi petersburskiego sądu okręgowego raporty o ostatnich chwilach o Joana Kronsztackiego.

Sprawa skutkiem tego została oddana sądzemu śledczemu do spruw ważniejszych, gdyż jakoby stwierdzono sfalszowanie testamentu, tu nieobszczyka, który cały majątek zapisał monastyrowi „Joanowskiemu”.

Skutki katastrofy measyńskiej. Zniszczone budynki w Measyinie szacują ogółem na 150 milionów lir, w Reggio na 25 milionów; zniszczone budynki publiczne, linie kolej i żelaznych i inne straty państwowe na 100 milionów lir. Wyd tki na akcję ratunkową wynoszą około 50 milionów lir, zniszczone nieruchomości, towary i produkty 63 mil. Dla samej tylko Measyiny i Reggio cyfra strat dochodzi do 500 mil. Trudniej jest określić cyfrowo straty w mniejszych miejscowościach, dotkniętych przez katastrofę. Według wszelkiego prawdopodobieństwa przewyżniają one 100 mil. lirów.

OD ADMINISTRACJI

Przypominamy Szan. prenumerato-
rom, że czas wielki uregulować za-
ległe rachunki i odnowić prenume-
ratę na rok 1909.

Śl. Szczawiński

w Częstochowie (obok Teatru)
Skład Win
DELIKATESÓW
i towarów kolonialnych
ogr. od 1878 r.

TELEFON 243

Poleca na nadchodzący post
Ryby wędzone, Ryby solone, Ryby świeże: Na wagę, Sigi, Jesiotra, **Minogi, Śledzie królewskie, Uliki i zwyczajne, Sardynki, Szproty, Homary, Auchovis i Marynaty** z ryb i jarzyn. **Kawior Astrachański i Amurski** wybor-
ny w smaku po rublu funt. **Masło solone świeże, Sery** znanych gatunków, **Maggi**
znakomitą postną przyprawą do wszelkich zup i sosów. **Włoszczyznę suszoną, Śliwki**
francuskie deserowe i owoce suszone. **Pierniki i Herbatniki. Poma-
rańcze słodkie i Mandarynki** w wielkim wyborze, oraz
Oliwę Nicejską i Olej słonecznikowy.

DRUKARNIA i Sklep materiałów piśmiennych F. D. WILKOSZEWSKIEGO

w CZĘSTOCHOWIE, Aleja II № 38.
Przyjmuje do druku wszelkie obstalunki i wykony-
wa starannie po cenach możliwie niskich.
Druki ozdobne i kolorowe, księgi buchaltaryjne,
działa, afisze, klepsydry, blankiety, koperty.
Bilety wizytowe.
Na składzie: **KSIĄŻKI MELDUNKOWE**, książki i próby do paten-
tów akcyjnych, plenipotencje, kontrakty, kwitariusze i t. p.
Sklep zaopatrzone w różne papiery i materiały piśmienne.

88
Z czem poleca się Szan. Klient
II Aleja № 38 miesz. 17.
Przyjmie uczęszce
płace
ju roboty w zakresie powyższy wcho-
nowszyc wozów wszelkiego rodzaju
Htkowanych mieszyn podług naj-
i wykonywa pod kierunkiem wykwa-
Szciole sukien damskich
paryżanise
męskiej, damskiej i dziecięcej
Biletów
WARSZAWSKA PRACOWNIA
Zakład Stolarski
JANA BŁASZCZYKOWSKIEGO
Teatralna № 16 w Częstochowie,
przyjmuje roboty meblowe i budowla-
ne; i gotowe na składzie dychty i for-
niery. Ceny przystępne.
Od kwietnia, mieszkanie 2 pokoje z ku-
chnią tano do wynajęcia, może być staj-
nia, gara na parę, sępa i wozownia, przy
ulicy Nowej № 46. 238-12-3

KANTOR WYNAJMU

Waret na gumach i bez gum,
oraz landa, powozów, bryczek etc.
W każdym czasie, na godziny, kursa i miesięcznie.
Po cenach umiarkowanych.
KANTOR ul. Teatralna № 56, telefon № 246.
1495-5-8
J. KOSSOWSKI.

**KASZEL UPORCZYWY, KATAR ZANIEDBANY, NIEZYT
OSKRZELI, KATAR, POZOSTAŁOŚĆ PO INFLUENZY**
BYWAJĄ USUWANE DZIĘKI UŻYCIU
KAPSULEK COGNET
Jest to lek znakomity przeciwko wszystkim
CHOROBYM PŁUCNYM
PARYŻ, Rue de Saintour, 43 i wszystkie apteki.

„Arystokratyna”

Odnaczona na zeszłorocznej wystawie lekarzy i przyrodników we
Lwowie medalem złotym i dyplomem.
„Arystokratyna” działa przez swą zawartość węgla anty-
septycznie i ożewiająco, już po krótkim użyciu — staje się pleć
Isniąco biała i nabiera młodocianej świeżości i wdzięku.
Piegi, zmarszczki, wądry, żółte plamy usuwa „Arystokratyna” po
kilkorazowym użyciu.
Żądać w składach aptecznych i aptekach.
Główny skład na Królestwo i Cesarstwo w składzie
APTECZNYM
Wacława ORZEŁ
w Częstochowie, III Aleja № 48.

Nagrodzony najwyższą nagrodą medal złoty i krzyż honorowy
na wystawie międzynarodowej w Marsylii w 1908 r.
i medalem na wystawie w Rostowie
n/D 1908 r.

Uznany za najłepszy.
Środek wzmacniający
włosy i usuwający łupież.
CAPTOLIN
prow. farmacji **Stanisława Hamburga**
do nabycia w składzie aptecznym Aleja II róg Teatralnej
w Częstochowie.

BIURO ARCHITEKTONICZNO-BUDOWLANE

Filipczyński, Łopieński i S-ka
Częstochowa, Cerkiewna 7. Telefonu № 150.
Adres tel.: „Filipczyński Częstochowa.”
Wykonuje wszelkie roboty w zakresie budownictwa wchodzące
jako to: Projekty architektoniczne i budowlano-konstrukcyjne oraz
prowadzenie robót budowlanych. Sporządzanie i sprawdzanie kosz-
tów i rachunków budowlanych, obliczenia statyczne oraz pers-
pektywy à vol d'oiseau. Całkowite przedsiębiorstwa budowlane
lub też oddzielne: mularskie, ciesielskie, stolarskie i t. p.

Nauczyciel Tańców Ed. STOKOWSKI

zawiadamia, iż od dnia 1 Marca r.b.
rozpoczyna specjalny kurs lekcji
Mazura oraz najnowszych tańców.
Zapisy codziennie Aleja III № 71,
lub Aleja I № 9. Resursa.

4 pokoje z kuchnią w każdym czasie do
wynajęcia. Mieszkanie komfortowe, od-
dzielny domek, bez sąsiedztwa. Wiadomość
u stróża, ulica Fabryczna № 8, naprzeciw
Igartni. 261

Jest do wynajęcia pokój przy ro-
dzinie, w każdym czasie, Szkoła № 8,
miesz. 13. Od 12 do 4 po południu.
260

**Dwa pomieszczenia na
skład, Teatralna 9.**

Wypokalkulowany buchalter, korespondent,
Wypokalkulowany buchalter, korespondent,
z klasów Ostrowieckich, posiada bar frod-
ków do 2yoin, prosi o jakie sągicie.
Oferty w Adm. Goś. pod S. K. 259

Udzielam lekcji niemieckiego i francuskiego
lub tacy. Żelazna № 8 m. 6.
282 4-2

Sprzedam 2 domy

Jeden przy ulicy Krakowskiej blisko
Rynku, drugi na Fabrycznej ulicy
blisko budującego się kościoła i sta-
cji drogi Wiedeńskiej, oraz 2 place
przy ulicy Warszawskiej i 2 place
przy ulicy Teatralnej. Wiadomość
Cukierni W-go Raszka II Aleja.

Z powodu wyjazdu sklep w suterynie do
Z sprzedania. Szkoła № 2, vis à vis pocz-
ty. 2-1.

Potrzebna siołna podroczna do sępa su-
kion. Aleja II, 38 m. 17. 2-1

Potrzebna dobra kucharka.
Świadcetwa wymagane. Wiadomość
ul. Dojazd № 29, Biuro. 273-3-1

Wspólnik

bożezynny z kapitałem 4000 rubli
potrzebny do bar. korzystnego interesu
su ogryszynjącego od 3-oh lat. Zysk
pierwszego roku omal pokrywa
powyższą sumę. Oferty dla „Współ-
nika” w Adm. Gośca. 2-1